

N:o 12.

Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS.
Expedition: Klara V. Kyrkog. 19.

Stockholm den 21 Juni 1886.

Pris: Helt år 6 kr. Lös:nr 30 öre.
Annonspis 10 öre petitråd.

Årg. 6.

Med detta nummer följer såsom bilaga, hvilken tillfaller våra helårsprenumeranter: *Albumblad, 5 melodiska tonstycken för Piano af Adrian Dahl.*

Ur J. A. Josephsons dagbok.

(Forts.)

Ett besök jämte Geijer hos Mendelssohn skildras sålunda:

»Gårdagen tillbragte jag med Geijers nästan hela tillfälliga besök hos Mendelssohns sällskap. Sedan vi på morgonen varit ute och handlat, gjorde de resande vännerna också mig ett besök, och kl. 12 afhemtade oss Mendelssohn till Thomaskyrkan, der han under halfannan timme spelade för oss preludier och fugor af Bach och den första af sina orgelsonater. Utom Schneider i Dresden har jag ej hört någon så spela orgel. Skada att orgeln ej var rätt i lag, så att han ej kunde begagna den så, som han ville — emellertid, hvad vi fingo höra, var förträffligt. Till middagen samlades vi åter hos Mendelssohns. Jag fick nu göra bekantskap med hans fru och svärmor. Den förra är ett vackert fruntimmer, men mycket stilla och med ett melankoliskt tycke. Modren är ej gammal och tycks äfven ha sett bra ut. Barnen äro förtjusande vackra, heta Carl, Paul, Maria och Lilli. Maria är ett utmärkt vackert barn och skall vara Jennys gunstling. Mendelssohn var utmärkt artig och vänlig och var outtröttlig att spela. Först spelade han Mozarts klaversonat i A moll, sedan mycket af Bach — af hans sviter för klaver och sådana för orkester — ett urval af herrliga saker och så spelt, som man någonsin kan föreställa sig det bäst. På aftonen kom David och klarinettisten Landgraf, och då spelade han med dem Mozarts Trio i Ess dur. Härefter sjöng Agnes några sånger af sin far och Lindblad, vackert, men hon lät couraget löpa bort med de lägre och mellantonerna, annars har både röst och deklamation

vunnit mycket.» . . . »Mendelssohn spelade flera af sina Lieder ohne Worte; och han spelade dem såsom naturligtvis komponisten sjelf menat det, och det var som en ljuflig blomsterdof vid en skön aftonvandring. Mästaren är för mig af en hänförande natur både vid och utom instrumentet — och huru lätt kan ändå icke vid hvad som talas om hans ställning till andra konstnärer mörkran och moln lägga sig mellan min beundran och honom? Gud låte det icke ske! — Det icke minst roliga var att se farbror Geijers intryck och värma vid allt hvad han denna dag fick höra — det var säkert en skön dag för honom, hvars varma hjerta så förstår det sköna.» . . . »Jag känner ej några personliga storheter, som så mäktigt båda draga mig till sig. Och de äro också båda herrliga män, om ock den egendomliga genialiteten hos den svenske är större än hos Mendelssohn.»

Vid ett följande besök låter Josephsons beundran för Mendelssohn något svälare:

»Jag var i dag hos Mendelssohn och hemtade min symfoni, som han flere veckor haft hos sig. Han återlemnade den sägande, att han ej ville göra några detaljerade anmärkningar, uppmanade mig blott att skriva mycket sådant utan att för mycket fila derå, göra färdigt, höra hur det låter och så göra ett nytt med iakttagande af den erfarenhet jag vid åhörandet af det föregående vunnit — och så vidare efter tre à fyra sådana arbeten då börja ett med anspråk på att göra det i alla detaljer utbildadt. Han var för öfrigt rätt vänlig; dock kan jag efter några besök hos honom ej komma till annat resultat, än att han af sådana besök får mera, än han egentligen har lust att emottaga, och att han i det hela måtte anse mig för en temligen ledsam personlighet; och om min rolighet har jag också just ej kunnat ge honom något begrepp. Då jag hos honom såsom hos de fleste förblir den stille, och då han ej gifvit mig tillfälle till en närmare bekantskap, ja ej en gång så mycket som

hvarje annan jag uppsökt här i Leipzig, så lär han också härefter ej just kunna få några bättre tankar om mig. Det är mig ett stort missöde att ej förr ha sammanträffat med honom än under en tid, som så föga gör honom tillgänglig och under hvilken han allt mer och mer drar sig tillbaka från en mera utbredd konstnärssamhet, naturligtvis utom i hvad hans ställning såsom dirigent och lärare i Conservatoriet beror.»

Karakteristiskt för formalisten Mendelssohn är hans råd att bara skriva luntor utan att mycket fila. Det är just rätta sättet att uppmuntra den schablonmessiga musikfabrikationen, som aldrig vågar en själfständig tanke, aldrig ifrar för att få uttrycket exakt tillspetsadt, som arbetar blott för att arbeta, utan att vara fri och medvetande». Annorlunda gick Beethoven till väga; vi få kanske tillfälle att framdeles ur Kienzls »Miscellen» anförä något från »komponisternas verkstäder», som bl. a. skall visa huru Beethoven kunde i oändlighet fila på ett enda motiv, tills han fick det som han ville. Men derför nedskref han också aldrig ett machverk, sällan ens en mindre betydande tanke. Att en så ursprunglig natur som Josephson äfven visste uppskatta Beethoven, framgår af hans beskrifning på nionde symfonien:

»Det var första gången jag hörde detta stora verk och det kom öfver mig såsom det största af den store mästaren. Man har talat om oklarhet! Däraktigt — det är en himmelsk klarhet och storhet deri. Väl har den sista satsen i ett och annat något som vid första åhörandet är, ej ofullständigt uttryckt, men för mycket afdeladt och dystert, oakadt grundadt å ett mycket enkelt och lättfattligt hufvudmotiv — dock är det ej annat ofullständigt deri än att medlen måste vara fullständiga och utförandet förträffligt. Det är gigantiskt i hela anläggningen och måste i en sublim anda uppfattas och återgifvas. De tre första satserna är väl den fullständigaste utveckling af hela den Beethovenska symfoni-idéen — den största vi

hittills ega, och troligen härefter skola ega (om icke detta är för mycket sceptiskt och i sådant fall motstridigt mina åsikter om min konst). Det är en helig klang i denna symfoni, som med de föregående ej har någon likhet. Mozarts svanesång, requiem, hör till vissa delar blott till hans skönaste utgjutelser. Beethovens nionde symfoni är ock en svanesång, men den är icke en sorgesång eller afskedssång, den är en serafisk segerton, sväfvande mellan himmel och jord, välsignande den senare och jublande mot den förra. Detta är Beethovens hymn »An die Freude», till den fria, rena, lyckliggörande glädjen — och ändå klingar denna fröjd något dyster, men det är blott därför att den ännu klingar så ny — den skall bli oss allt mer och mer förtrogen.»

Slutligen anföra vi blott (ur ett bref till brodern 1876) Josephsons högst märkliga uttalande om Kristina Nilsson, ett memento för våra dagars Nilssonsfantaster:

»Och nu till Kristina Nilsson!» skriver han. »Du är förtjust och publiken med. Jag intar dervid en reserverad ståndpunkt. Som Gretchen är hon utmärkt bra — skall som Mignon vara likaså — som Valentine äfven, men kall. Kall, ja det är hennes natur. Hurtig och kry är hon, rätt »morsom» ock — men någon djup musikalisk natur är hon ej — eller rättare, hon är renonce på det omdöme i musikalisk väg som en betydande sängerska i mina ögon bör hafva. Hon är en sängerska, som vet huru man i Paris, London och Amerika tar sin publik och därför har hon också vunnit sina triumfer här — i Stockholm först fullt med sitt uppträde på scenen. — Att hon der i kyrkan efter Inflammatu sjunger »Fjorton år» — det visar ju mycken musikalisk takt!! — Men sådana äro de alla, hela sällskapet, och hvarföre skulle hon vara bättre? — Och publiken?!?»

Af bristande utrymme i dagens nummer kommer artikeln »Hvad skola vi spela?» först i nästföljande nummer att fortsättas.

Musikaliska nöjen

i

Norrköping från länge svunna tider.

Uppptecknade af D:r Wilh. Bergsten.

(Forts.)

Följande år, 1798, har Sällskapet sitt andra arbetsår. Ryttnästare König förer äfven nu taktpinnen öfver sina 14—15 kapellister, dervid sammankomsterne, som förut hållits i Gripenwaldtska salen, nu hållas i Direktör Beurlings sal vid Vestgötegatan. Der uppföras nu under våren tolf concerter — 1:sta concerten d. 14 Februari, och sista d. 3 Maj — och voro till dessa concerter, liksom under föregående år, utfärdade listor för abonnenter, hvilka till ett antal af 45 för alla

tolf concerterna erlade en afgift, som nu ökats till 3 Rd. Rgs.

Fruarna Åhmanson och König samt Lagman Swartz »fägnade» Sällskapet då och då med sin sång, »och torde man med mycket skäl», som det i protokollet heter, »kunna tillräkna dessa vackra röster det bifall, musikaliska inrättningen under denna tid vunnit».

Sällskapet hade detta år betydligt ökat sitt instrumentförråd, nemligen utom med en contrabas (52 Rd.) äfven med tvenne inventions-valdhorn (75 Rd.) samt en fagott (6 Rd.). Klarinetter och oboer fattades ännu, och skulle dessa till nästa år från Lübeck anskaffas.

* * *

Följande år, 1799, har Sällskapet sitt tredje arbetsår, derunder detsamma uppför 12 concerter, den sista d. 11 April, samt dessutom en concert i S:t Olai kyrka till förmån för de brandskadade i Vexjö. Till concerterna voro, som under föregående år, listor utfärdade för abonnenter, hvilka till ett antal af 38 för alla tolf concerterna erlade en afgift om 3 Rd. Rgs.

Anförare var fortfarande ryttnästare König och kapellisternas antal fortfarande 14 å 15, hvarjeme fruarna Åhmanson och König äfven detta år med sin sång biträdde. Sammankomsterna höllos detta år i gamla lokalen, d. v. s. den Gripenwaldtska salen.

»Sällskapet», så läses i protokollet, »var vid terminens slut, sedan det från Lübeck erhölet de omtalade klarinetterna och oboerne, som kunna blåsas i tre toner, ej allenast försedt med alla till en orkester mest nödiga instrument, utan äfven med en utsökt och tillräcklig samling musikalier. Man kan med skäl anse detta märkvärdigt, då sällskapet för ett år sedan saknade allt.»

Vid terminens slut synas de styrande börja oro sig öfver företagets framtid. Man klagar dervid öfver de oredor, som af oharmoniska musici lades i vägen så väl i början, som ock under fortsättningen af concerterna. »Med glädje såg man också den tolfte concerten uppföras, och amatörerna skildes åt med den önskan: att, i fall Sällskapet skulle kunna fortsättas, man då måtte finna denna öfverensstämmelse i sinnena, som tyckes med skäl kunna fordras af ledamöterna i en musikalisk inrättning.»

* * *

De sorgliga aningar om Sällskapets framtida bestånd, hvarom dessa nyss citerade strofer vittna, visade sig dock snart allt för grundade, i det den öfverensstämmelse i sinnena, hvilken man hoppats för det kommande året skulle komma till stånd, i verkligheten lät vänta på sig, och det så, att Sällskapets verksamhet hela år 1800 ligger helt och hållet nere, så vida man ej vill hit räkna Sällskapets medverkan vid kröningshögtidigheterna, äfvensom dess medverkan vid den concert, som nämnda år gafs å Långfredagen i S:t Olai kyrka, dervid under medverkan af sångaren Christofer Karsten samt den vid K. teatern

i Stockholm anställda utmärkta sängerskan fru Carolina Fredrika Müller Pergoleses passionsmusik uppfördes.

* * *

Följande år, 1801, återtager sällskapet efter ett års hvila sin verksamhet. Under detta sitt fjerde arbetsår uppföras åtta concerter, och är det första gången dessa uppföras å Stadshuset. Till deltagande i dessa voro liksom under föregående år listor utfärdade för abonnenter, hvilka till ett antal af 39 erlade en afgift om 3 Rd. Rgs.

Utom dessa concerter gaf Sällskapet i Hedvigs kyrka Palmsöndagen till förmån för stadens fattige en extra concert, dervid Kraus' musik vid Gustaf III:s begrafning samt »Kristi sju ord på korset» af Haydn uppfördes.

Vid sista sammankomsten detta år fattar Sällskapet ett som det synes ganska välbetänt beslut, nemligen att för orkestrens förstärkning anskaffa ett s. k. orchestrion.

Orchestrion var ett då nyuppfunnet instrument, hvilket af den ryktbare orgelspelaren, hofkapellmästaren vid K. operan i Stockholm, Abbé Georg Gustaf Vogler, vid hans concerter å riddarhuset städse begagnades.

Instrumentet, »der alla blåsinstrument voro representerade», hade enligt all sannolikhet uppgiften att vid svaga amatör-orkestrar i någon mån ersätta blåskören, men äfven att accompagnera det hela, att derigenom större fullstämmighet skulle uppnås.

Som sagdt, man beslutar att anskaffa ett sådant orchestrion och detta utan att låta sig afskräckas af de dermed förenade stora kostnaderna, uppgående till bortåt 400 Rd. Rgs. Instrumentet, som var förfärdigadt af orgelbyggaren direktör Olof Schwan, kom också hit och uppsattes på läktaren i Stadshusets öfre sal, der det ännu på 1830-talet stod kvar.*

Det nämndes, att beslutet att anskaffa detta orchestrion var välbetänt. Ja i ett hänseende, men ej så i ett annat. Kostnaderna för instrumentet blefvo nemligen så stora, att de ej allenast medtogo Sällskapets hela kassa, utan, hvad värre var, försatte Sällskapet i skuld — omständigheter, som på detsamma verkade så nedslående, att den ena medlemmen efter den andra lade bort sina stråkar samt stälde sina instrument å sido.

Sällskapets kassabok afslutas också helt vemodigt med siffrorna på de stora, allt uppslukade utgifterna för orchestrionet samt med kassörens klagan, att inkomsterna ej vilja förslå och att subskriptionen ej förmår betäcka mer än en del af de för orchestrionet orsakade utgifterna.

Så slutade denna institution, bekräftande den gamla satsen, att der pengar i ett företag fattas, der är också en bland de hufvudsakligaste drifkrafterna borta och der afstannar lätt nog det hela.

* * *

* Dess stämmor voro Gedact 8 fot, Flöjt 4 fot, Vox humana discant, Fugara 8 fot discant, samt Fagot 8 fot Bas.

Men om således »musikaliska inrättningen» nu slutade sin verksamhet, hade derföre ej kärleken för den musikiska konsten inom samhället utlocknat. Kärleken fans kvar, men antog blott en annan form, i det att två år efter »musikaliska inrättningens» upplösning »Norrköpings Musikiska Sällskap» af dess spillror bildades.

Musikaliska Sällskapet, som var ett musik- och sångsällskap, antog nemligen år 1803 sina första stadgar. Då »Musikaliska inrättningen» bland sina medlemmar utslutande räknade herrar och således proklamerade »Inga damer», inrymdes deremot »Musikaliska Sällskapet», i en af sina första paragrafer fritt tillträdde äfven för damer, derigenom också ådagläggande en friare och mindre ensidig uppfattning.

Sällskapets främsta och verksamaste ledamot var den förut omtalade Fru Maria Åhmanson; »hennes förtjenst var så obestridd och erkänslan för hennes bidragande så allmän, att sällskapet odeladt gaf henne sin röst att leda det hela.»

En för ett sådant sällskap vigtig och beaktansvärd förmån, erhåller detsamma år 1803, då det af stadshusdirektionen tillerkännes formlig rättighet, att nu och i all framtid för sina sammankomster disponera stadshusets öfre sal.

Sällskapet sammanträffar nu under åren 1803—1815 till sina öfningssammanträden, gifver vidare årligen sina 3—4 conceter samt biträder med chör och kapell här conceterande artister. Derjemte uppför Sällskapet årligen från och med år 1806 till år 1815 dels å stadshuset, dels i Hedvigs kyrka å Långfredagen till förmån för Gustavianiska barnhuset en concert, dervid växelvis gifvas Haydns Oratorium »Skapelsen», »Kristi sju ord på korset» och »Årstiderna», äfvensom Grauns oratorium »Jesu död».

* * *

Som bevis på hvad man med små medel ofta nog förmår uträtta, må nämnas, att dessa Långfredags-conceter, hvarmed man troget höll på tio år i rad, lemnade åt Gustavianiska barnhuset den för den tiden ansenliga summan 3000 R. Rmt. Också kunde Direktionen ej nog tacka sällskapet för dess mot Barnhuset visade hjälpsamhet. Ja en gång, Långfredagen 1807, blefvo tacksamhetskänslorna så lifliga, att efter concertens slut ej allenast Direktionen, utan och hela barnskaran uppträder å stadshusets öfre sal, för att tacka sällskapet för dess mot barnhuset visade deltagande.

Sedan ordföranden, Borgmästaren Wejerin, talat om den i hvarje ädelt bröst inneboende känslan af menniskokärlek och särskildt om denna hos detta sällskap så kraftigt framträdande känsla, »hvarigenom vi tillåtas upphemta frugt af edra yrkens behag, af edra snillens intagande kraft», öfvergår han att skildra de storverk, musiken förmår åstadkomma.

»Musiken, värdaste sällskap, lifgivande i sin natur, och öfvertalande i

sin verkan, uppbär stundom äran för stora värf, hvilka i saknad deraf måhända missräknat sig om framgången. Så sades redan i forntiden Amfions harpa och Orfei lyra hafva uppbyggt murarne i Thebe. Så är uppteckadt att Israel med rösten af jubelårets basuner omkullkastade Jerichos befästning. Än i dag går stridsmannen vid instrumenters ljud de största faror oförskräckt till möte.»

Efter talets slut vänder sig ordföranden till barnen med följande patriarkaliska strof: »Barn! Medlidandets och Vålgörenhetens lyckliga föremål. Ni samhällets fosterbarn! Må aldrig ur Edra bröst utplånas den förbindelse, den erkänsla, Ni ären samhällets skyldige! Låter den alltid blifva verksam uti gudsfruktan, dygd, flit och goda seder. Betyga nu med en djup bugning eder vördnad mot edra välgörare!»

Och barnen de buga sig nu djupt för Sällskapet, hvarefter de ännu en gång med en ödmjuk bugning taga afträde.

* * *

Uti Sällskapets historia för denna tid må ihågkommas de tvenne minnesfester, det firar, den ena våren 1807 öfver en verksam medlem Enkefru Maria Schotte, född Björkman, dervid festtalet hålles af förre skådespelaren, numera boktryckaren D. G. Björn, den andra hösten samma år öfver Fru Kaptenskan Maria Elisabeth Åhmanson, dervid festtalet hålles af skalden, Riddarhus-Sekreteraren Axel Gabriel Silfverstolpe.

Fru Åhmanson, som dog vid 36 års ålder, var syster till den store skådespelaren Lars Hjortsberg och sedan 1788 gift med kaptenen i Arméns flotta Jonas Gabriel Åhmanson, med hvilken hon hade ej mindre än tolf barn.

Begåfvad med en klangfull, stor och böjlig röst, som medelst en ypperlig metod blifvit väl utbildad, egnade hon sig under hvilan och ledigheten från familjeomsorgerna åt musikens sköna konst, dervid hon lät ej allenast det närmaste umgänget, utan också samhällets musikalska kretsar och isynnerhet härvarande musikalska sällskap, njuta af hennes talang. I Musikiska Sällskapet intog hon, som ofvanför är nämndt, ett framstående rum, i det hon i dess styrelse beklädde främsta platsen och der utöfvade den största verksamheten.

Detta hennes framträdande i det offentliga är så mycket mer anmärkningsvärdt, som fruntimren den tiden voro nästan haremligt instängda och strängt bundna inom hemmets tränga krets, och som de efter den tidens uppfattning strängt bedömdes om de vågade offentligt uppträda. Ett sådant tvång synes dock Fru Åhmanson ej velat underkasta sig, ty brytande dylika conventionella skrankor, framträdde hon tids och ofta på concertsalens estrad, lätande allmänheten njuta af sin talang.

Med i hägkommande af detta hennes sjelfständiga uppträdande skulle man kunna betrakta henne som en af de första pio-

nierne här på platsen för kvinnoemancipationen.

Det är egendomligt höra Silfverstolpes reflexioner häröfver, der han säger: »Men hvilket fruntimmer skulle — i trots af fäkunnigheten, som ännu ej tror på möjligheten af en förening mellan blygsamhet och offentlighet — hvilket fruntimmer skulle drista att ibland ett flera hundratal af personer offentligt framträda inför lofordet eller tadlet? Blott *det*, att hvilket en upplysning, fri från bibegrepp, ett rykte fritt från anmärkningar, en talang upphöjd öfver allas och en tillförsigt nog måttlig, för att ej väcka afunden, blott ett sådant fruntimmer kunde gifva anseende nog, för att länka allmänna omdömet.»

»Hon var den första, som vågade framställa sitt efterdöme. Genast verkade det till uppmuntran och flerfaldig efterföljd och så blef det rätta lifvet och den rätta formen gifven åt detta samfund, hvilket sedermera under tio år uppstigit till en ansenlig höjd af öfning och smak.»

* * *

Musikaliska sällskapets verksamhet fortgick oafbrutet till år 1815, hvarefter detsamma, sedan det hvilat 1816, den 30 april 1817 upplöstes. Vid dess upplösning öfverlemnade det sin kassa, uppgående till ett par hundra Rdr Rgs att öfvertagas af ett i framtiden sig ånyo bildande musikiskt sällskap med föreskrift, att detta sällskap skulle använda dessa penningar till instrumentköp. Det var dessa pengar, som det nuvarande Musikiska Sällskapet, stiftadt 1828, ärfde och med hvilkas tillhjälp dess första flygel, tillverkad af instrumentmakaren Rosenvall i Stockholm och kostande 1050 Rdr Rgs, år 1831 inköptes.

* * *

Jemte detta musiklif, representeradt af dessa musiksällskap, framträder musiken som konst här på platsen äfven under andra former.

Den ena artisen efter den andra kommer hit och ger conceter, den ena musikpjesen efter den andra uppföres å härvarande teater. Så uppför Hofsekreteraren Karl Stenborg med fru och dotter samt med biträde af musikalska sällskapet år 1804 »Skapelsen» samt år 1805 och 1806 »Målaren och modellerna» af Mehul äfvensom »Kronfogdarna» af Envallsson; så kommer Teaterdirektören de Broen år 1807 och uppför »Gubben i bergsbygden» af d'Alayrac och »Den föregifna skatten» af Mehul; så uppför Teaterdirektören Lewenhagen åren 1808, 1809 och 1810 operetter af Mehul, d'Alayrac och Gaveaux (Lilla Matrosen) och slutligen de Broen 1812 »Kalifen i Bagdad» af Boildieu.

Ett stort evenement i Norrköpings musikalska värld är, då Bernhard Romberg år 1813 å Stadshusets öfre sal ger en concert på violoncell, dervid han spelar sina berömda variationer öfver Svenska folkvisor. Ett annat evenement är, då den unge Antoine Pratté år 1814 här för

första gången låter höra sig på harpa. Samma år uppträder på en concert Hof-sångerskan vid Stockholms Kungliga teater Casagli och på en annan concert concertmästaren Bervald med sin tolf-årige son.

* * *

Se der de spår till tonkonst, vi från dessa tider funnit, se der de minnen, vi från dessa tidens musikaliska verksamhet påträffat. Säkert är dock musiklivet under denna tid härstades mycket rikare utveckladt och representeradt än dessa torftiga anteckningar utvisa och det af den orsak, att förgångna tidens minnen här på platsen föga tillvaratagits och ofta på ett oförvarligt sätt vårdats. Men hur torftiga dessa anteckningar än äro, visa de dock, att äfven här på platsen ej allenast fanns en för tonkonsten tillgänglig och intresserad allmänhet, utan ock att der äfven funnos enskilda personer, begåfvade med musikalisk talang och konstskicklighet, hvilkas hjertan värmdes af kärlek för konsten och hvilka för densamma äfven egde vilja att offra sig. Dessa nu avslutade anteckningar visa med ett ord, att den musikaliska konsten, som ett bildande moment, redan nu djupt nedträngt bland samhällets olika klasser och derstädes slagit djupa och vidtutgrenade rötter.

Stockholms teatrar.

Af hufvudstadens teatrar äro naturligtvis de båda kungliga, eller Stora och Dramatiska teatrarne, de som i första rummet böra nämnas då fråga är om den lyriska och dramatiska konstens hemvist härstädes. Vid dessa teatrar är flertalet af våra förnämsta konstnärer fäst, och deras scener äro de enda som lämpa sig för uppträdande af hos oss gästande konstnärer af rang. Dessa teatrar äro med ett ord konstanstalter i högre mening, och deras vikt och värde såsom sådana äro obestridliga, hvarföre, då upprätthållandet af sådana är förenadt med stora kostnader, om de skola rätt uppfylla sitt ändamål, de flesta hufvudstäder eller andra större städer bruka genom penningeunderstöd, vanligen uppgående till bortåt 100,000 kronor eller deröfver, underhjelpa deras existens. Det faller också af sig sjelf att konstanstalter af detta slag i en hufvudstad draga till densamma en stor skara konstvänner och resande, hvilka indirekt bidraga till höjande af stadens inkomster. Ett sådant understöd kommer alltså att återgäldas i större eller mindre mån. Hos oss eger det lyckliga förhållande rum, att staten äfvensom konungen lemnar bidrag till de stora teatrarne, och af kommunen behöves därför jemförelsevis en mindre summa begäras. Vi ha emellertid i godt minne huru till allmän förväning och förtrytelse äfven denna för två år sedan af staden äskade anslagssumma vägrades och huru då de nämnda teatrarne räddades genom för 3 år garanteradt enskildt sammanskott. Emedan denna treårsperiod snart tilländagår, är det ock tid att planera för de

kungl. teatrarne framtid, och finansministern har därför till direktionen aflåtit en skrifvelse af hufvudsakligen följande innehåll:

»Sedan riksdagen enligt skrifvelse den 9 April 1884 för 3 år, räknade från den 1 Juli samma år, beviljat medel till uppehållande af de kungliga teatrarne verksamhet under vilkor bland andra, att Stockholms stad tillhandahåller ett årligt bidrag af 50,000 kr., så och då ofvan omförmälda treårsperiod under loppet af nästkommande år utgår, lär för tiden derefter en uppgörelse böra sökas, för hvilken någon utredning i vissa delar är nödig, och jag får därför härigenom anmoda direktionen att afgifva utlåtande dels angående det förslag till ombyggnad af k. Stora teatern, som den 29 November 1884 förordats af komiterade, dels å nyo angående det inflytande, som upphörande med all verksamhet å Dramatiska teatern och denna teaters försäljning skulle komma att medföra för teaterverksamheten i sin helhet så väl i konstnärligt som i ekonomiskt hänseende, samt dels angående det belopp, som utöfver tillgångar från k. teaterns pensionskassa skulle af riksdagen äskas på indragningsstat för tilldelande af pensioner och understöd åt sujetter och öfrig personal för den händelse att allt bidrag till de kungliga teatrarne fortsatta verksamhet komme att indragas.

Slutligen får jag anmoda direktionen att yttra sig, huruvida och på hvilka vilkor direktionen anser sig kunna förorda att endera eller båda de kungliga teatrarne upplåtas åt ett konsortium, som kunde finnas villigt att åtaga sig att på ett tillfredsställande och för nationen och konsten värdigt sätt värda och uppehålla teaterverksamheten.»

Om riksdagen förnyar det förr gjorda anbudet om understöd med vilkor att staten bidrager med den förut föreslagna summan, kan man efter den fara, för hvilken de kungliga teatrarne varit utsatta, nu ha skäl att vänta, det våra stadsfullmäktige icke af någon kalkborgerlig snarstickenhet eller snålhet nedsätta hufvudstadens värdighet genom att vägra ett sådant anslag.

Af våra öfriga teatrar, Nya teatern och Södra teatern (med dess sommaranex: Djurgårdsteatern), är det faktiskt att endast den senare står på god ekonomisk grund, och såsom varande en liten teater med ringa omkostnader i jemförelse med de stora teatrarne, är möjligheten häraf förklarlig. Operetten och folkkomedien äro denna teaters fack. Den högre lyriska och dramatiska konsten kan svårigen stadigvarande upprätthållas å andra scener än der den nu odlas, nämligen å de kungliga. Komme nu en obarmhertig stränghet, en oresonlig maktfullkomlighet att gifva dessa dräpslaget, så var der nog följden den att ogräset förqväver den goda säden, och den andliga näring, som den sceniska konsten skänker, utbytes mot den osunda själaaföda, som konstens afarter hafva att bjuda på småteatrarne, hvilka måste arbeta icke för konsten, utan för kassan.

De nya teatrar, om hvilkas tillämnade upprättande förekom en artikel i N:o 7 af denna tidning, synas från blotta projekt närma sig verkligheten. Deras uppgift kommer, efter hvad man säger och har skäl antaga för visst, att icke ställas högre än vid Södra teatern, med hvilken de väl komma att täfla. Direktör Aug. Varberg, som inlemnadt ansökan om byggnad af teatern vid Gref-Thuregatan eller rättare vid den nya Birger-Jarlsgratan mellan Nybron och Stureplanen, lär ha fått denna sin ansökan bifallen af myndigheterna. Endast brandchefen har gjort några mindre ändringar i ritningarna, afseende större rymlighet och säkerhet. Då herr Varbergs eget fack är den glada nutidsoperettens, är väl antagligt att denna kommer att odlas derstädes. För samma simpla, nästan utslitna genre kommer väl den lilla teatern i Lundbergsska huset vid Vasagatan att öppna sina portar. Denna teater blifver troligen färdig till hösten, om ej förr. Scenen här är ej synnerligen stor, ej heller den med en logerad försedda, halfcirkelformigt svängda salongen. Att våra myndigheter kunna vara liberala nog att godkänna denna teater förefaller oförklarligt, så vida förordningen om teaters läge vis-à-vis afståndet till närmaste byggnader skall tillämpas. I stället för denna förordning har man här fått ett nytt recept på teaterbyggnad, ungefär af denna lydelse: man tager ett fritt beläget hus, som på tre sidor omsluter ett kvarter, och fyller den gård, som omslutes af en sådan byggnad, med en teater. Denna teater räknas nu som en del af huset och har alltså en fri belägenhet! Är det möjligt att vederbörande kunna godkänna en sådan advokatyri?! Nu är att märka det lokalen för Stockholms högskola med dess redan dyrbara samlingar är belägen i detta hus, så godt som vägg mot vägg med teatern. Skulle denna äfven komma att belysas med elektricitet, så är den eldfara som en teater alltid är underkastad dermed icke häfd. Säkerheten för dess grannar är således ej mycket stor. Får denna teater koncession, så kunna alla möjliga orimligheter i byggnadsväg anses och varda tillåtna.

Vi avsluta för denna gång frågan om hufvudstadens närvarande och väntade teatrar, men få väl anledning att innan året gått till ända återkomma till ämnet.

Sångarutflygt.

Söndagen d. 16 Maj företog sig Norrköpings musikaliska sällskap, som består af 60 körmedlemmar och 25 biträdande kapellister, en utflygt på jernväg till den 4 mil härifrån belägna residensstaden Linköping, för att derstädes uppföra Haydn's oratorium »Skapelsen».

Det var en skön och härlig vårmorgon, der solen skände oss sina mest strålande blickar, der de nyutsprickande björkarne viftade oss sitt välkommen, hvarjemte ängarne dagen till ära dragit på sig sina i grönt skiftande dukar, här och

der prydda med hästhof, lejonänder, gullvifvor och violer.

På slätterna uppvaktades vi af jublande lärkor, under det vi i lundarne mottogos af hofinkars och grönsiskors glada drillar; ja äfven vid sjöarnes lugna stränder uppvaktades vi af löjorna, som stimmade i vassarne, äfvensom längre ut på den spegelblanka ytan af aborrarne, som med glädjesprång kommo vattenspeglarne att ringla sig, under det i Motala ström, der den i närheten af Norsholm passerar, gäddor och aspar i bullrande fart doko ned i vattnet, hvälfvande upp små berg af vatten.

Ja, det var en skön och stämningsfull vårmorgon, der allt, ej minst sångarskaran jublade af fröjd, något som ock visade sig på allas fröjdstrålade anleten och hördes på deras friska, klingande skratt och muntra, något stojande skämt.

* * *

Klockan $\frac{1}{2}$ 9 på morgonen är resans mål uppnådt, hvarefter, sedan man inkvarterat sig å stadens »Stora Hotell» och der restaurerat sig, programmet för dagen göres upp. Programmet är enkelt nog, i det nemligen åt hvar och en lemnas obegränsad frihet på ett undantag när och det är, att man punktligt infinner sig vid middagens generalrepetition.

Hvar och en begagnar sig nu af denna frihet. Man beundrar domkyrkans arkitektoniska skönheter, der hon nu, prydd med sitt nybygda höga spetsiga torn, framvisar en härlig bild af gotisk kyrkobyggnadskonst, eller beundrar man landshöfdingsresidenset för dess saknad af all arkitektonisk prakt, i det detsamma i sin anspråkslösa gestalt snarare inger tanken på en straffanstalt, än på en boning för länets höfding, eller smätt ryser man vid anblicken af platsen för Linköpings blodbad, der de »af blod» ännu i dag rodande stenarne, lagda i en fyrkant, högt vittna om blodsdådet.

Den allra största delen af sällskapet tilltalas dock mera af naturen och skynar ut till den i stadens utkant belägna Trädgårdsföreningen, en vacker och temligen vidsträckt park, sträckande sig upp mot en vackert formad bergshöjd, på hvars topp en belveder är bygd.

Kommer man upp i belvederens högsta punkt — väl en 150 fot öfver marken —, har man ett väldigt panorama rundt omkring sig. Under ens fötter utbreder sig björkarnes och löfträdens ljusgrönskande löfkronor, der bortom dessa staden med sina kyrkspiror och husrader och der längst bort vid horisonten Roxens stora blänkande vattenspegel; en blånande himmel hvälfver sig öfver oss i dag, och öfver det hela kastar majsolen sitt skimrande guld.

Då man står så här högt öfver fält och sjö, då man så här värms af vårsol och omfläktas af milda, men friska vårvindar, blickande dit ner åt de nedanför ens fötter liggande lundarne och fälten samt den framför en liggande vida horisonten, då är det, som om man hörde sig tillhvi-

skas denna strof af Theodor Körner, der han sjunger:

Wohin das Auge hier oben blickt,
Hat's Frieden und Freunde gefunden;
Denn was im Herzen uns engt und drückt,
Das bleibt im Thale dort unten.

* * *

Men vi få ej dröja här för länge, ty det lider till konsertdags.

Den kyrka, vi skola konserter i, S:t Lars' eller Landskyrkan, till sitt inre bestående af ett enda stort hvälfdt rum, saknande alla pelare äfvensom sidoläktare, är i akustiskt hänseende alldeles utmärkt.

I detta rum, just i koret, ordnar sig nu kören med solisterne jemte kapellet, under det kyrkans 86 bänkar så småningom fyllas med åhörare. Det tycks bli trångt, ty då bänkarne äro fyllda, tagas äfven gångarne i anspråk.*

Nere i kyrkan höres nu ett sorl af glad förväntan. Man mönstrar de i koret placerade solisterne, körmedlemmarne och kapellisterne, man ser anförarens resliga gestalt, ännu mer i ögonen fallande genom den upphöjda ställning han intager.

I ett nu knacker anföraren, hr Edvard Düring, med sin staf, nu svänger han den i luften och kapellet börjar med introduktionen till »Skapelsen», hvarefter, inledande det hela, Rafaëls recitativ: »I begynnelsen skapte Gud himmel och jord», vidtager.

Rafaëls barytonparti uppbäres på ett glänsande sätt af apotekaren hr Salomon Smith från Ystad. Den kraftiga och klingande stämman, lika jemnt utbildad i höjden som på djupet, lämpar sig synnerligen väl för oratorii-musik, och som bevis på dess kraft må nämnas att, då sångaren slungade fram sitt kraftiga fortissimo, gick det en darrning genom hvalfvet.

Men stämmans Rafaëls representant genom förmånar Rataëls omfång, sköna afrundning och häpnadsväckande styrka, förtjusar deremot Gabriels representant, eleven vid konservatoriet i Stockholm, den från Norrköping bördiga fröken Sofia Lindgrén, åhörarne med sin ungdomligt friska, välljudande och rent stämda sopran, och detta så mycket mer som hennes föredrag är väl vårdadt och sången med känsla och behag framföres. Det är således ej alls underligt, om hon genast eröfrar sig åhörarnes odelade sympatier. Ja, en af dessa höres i höjden af förtjusning yttra: »Jag kunde just tro, att det skulle låta så, när en kunde sjunga.»

Uriels representant skötes af en framstående amatör, ingenjör Carl Ahlbom, äfven han bördig från Norrköping, men bosatt i Motala. Det är en äkta tenor med lyrisk klangfärg, hvarjemte stämman eger ett förvånande omfång och dertill en sådan styrka i de högre tonlägena, att den ej allenast genombruter och dominerar orkestern, utan också fyller det stora rummet.

Man finner således att solopartierna, som i ett sådant verk som »Skapelsen», der just melodiernas fägring äro så vig-

* Antalet besökande uppgick till 1,200.

tiga att framhålla, skötas af framstående amatörer. Hvem af dessa, man skall ställa främst, är ej godt att säga, ty alla tre sköta sig ypperligt och hvar och en eröfrar inom sitt område segrens pris.

Hvad sjelfva kören beträffar, sjunger den med friskhet och ensemble. Skada blott att rösterna förefalla väl svaga.

Hvad orkestern slutligen beträffar, sköter den sig väl. Ett fel är dock att den är för aflägsen från solisterne och kören — den är placerad i korets sidodel, ej i dess midt — hvarigenom den nödvändiga samverkan mellan kören och orkestern något rubbas och det hela ej sammansmälter så till ett helt, som det borde.

Oafsedt dessa nu anmärkta lätta skuggor är allt annat idel dagrar. Konserten går således i sin helhet utmärkt och åhörarne lyssna, som det påstås, med verklig andakt och rörelse på den stora tonskapelsen. Utom de applåder, som, trots lokalens helgd, vid konsertens slut höras, uttalar sig ock öfverallt, der man på aftonen sammanträffar med åhörarne, den lifligaste tillfredsställelse med aftonens musiktillställning.

* * *

Efter konsertens slut samlas Sällskapet jemte en del Linköpingsboar i Stora Hotellets festsal, der supé är anordnad. Här tolkar Sällskapets ordförande, dr Wilh. Bergsten, sällskapets tacksamhet mot de tre amatörerne för det värderika bistånd de skänkt Sällskapet, något hvarföretom konserten ej kunnat komma till stånd. Följer sedan en skål för Norrköpings musikaliska sällskap, föreslagen af litteratören B. Hägg, deri han på Linköpingsboarnes vägnar tackar sällskapet för den konstnjutning, detsamma beredt dess musikälskande allmänhet.

Ett särskildt nöje beredes sällskapet genom de sånger, hr Smith under aftonen föredrager, deribland Silvas aria ur Hernani kanske är den, som mest fångar åhörarne. Men äfven sällskapets manliga sångare lägga sin goda del till aftonens nöje, då de mellan danserna då och då låta sina fulltoniga körsånger ljuda.

På detta sätt förflyter tiden snabbt och, innan någon vet ordet af, gifves signal till uppbrott. Kl. 2 är man således på hemväg i den ljusande vårmorgonen och kl. 3, då ett rosenkimmer der i öster bortvid Bråvikens horisont bebäddar dagens ankomst, hemma.

Men då Aurora på fästet i all sin glans körer upp med sitt spann, då har Melpomene, eller Norrköpings musikaliska sällskap redan lagt sig till hvila, och kanske sväfvat då med dagens glada intryck ännu i minnet på en och annans läppar denna strof:

Men till de många
Rosiga minnen
Lägger jag ännu ett:
Den flydda dagens.

W. B.

Till våra prenumeranter.

Såsom vi förutsågo har utgifvandet af detta nummer genom väntan på musikpremien måst fördröjas, för hvilket vi anhålla om tillgift. Detta dröjsmål har emellertid gifvit oss tillfälle att följa vår teater- och konsertsäsong till dess slut.

Med detta nummer taga vi för sommaren farväl af våra ärade prenumeranter, då enligt vår anmälan och såsom under senare åren varit fallet tidningen hvilat under Juli och Augusti, de månader då musikverlden har sin döda säsong. Från och med nästa 1 September kommer tidningen att regelbundet utgifvas 2 gånger i månaden såsom vanligt.

Den våra helårsprenumeranter tillfallande musikpremien »Albumblad, melodiska tonstycken af Adrian Dahl» (hvilket musikhäfte endast erhålles genom helårsprenumeration å Svensk Musiktidning), hoppas vi skall falla våra resp. prenumeranter i smaken.

Halfårsprenumeranter kunna erhålla denna musikpremie genom att prenumerera på tidningen för resten af året.

Beträffande prenumerations hänvisa vi till annonsen å sista sidan.

Redaktionen.

Från Scenen och Konsertsalen.

- Maj** **Stora Teatern.**
 31. Boito: *Mefistofeles* (Mefistofeles: hr Rosén).
- Juni.**
 2. Gounod: *Romeo och Julia* (Julia: frk. Ek).
 4. Donizetti, *Leonora* (frk. Almati). 40 ggn.
 6. Saloman: *Diamantkorset* (Zephyrine: frk. Andersson). 13 ggn.
 7. Wagner: *Lohengrin* (Elsa, kungen: frk. Ek, hr Strömberg). 63 ggn.
 8. Bizet: *Carmen* (Carmen, Don José: frk. Almati, hr Kloed). 81 ggn.
 9. Gounod: *Faust* (frk. Karin Lindstén 1:a debut som Margareta. Martha, Siebel: fru W. Strandberg, frk. Karlsohn; Faust, Mefistofeles, Valentin, Wagner: hrr Ödman, Söderman, Lundqvist, Håkanson). 186 ggn.
 11. Adam: *Konung för en dag* (sista ordin. föreställningen denna termin). 92 ggn.
 15. Representation till förmån för kör- och balletpersonalens understöds-kassor. 1:a akt. ur *Mignon*, 2:a akt. ur *Diamantkorset*, 4:e akt. ur *Mefistofeles*.

- Maj.** **Nya Teatern.**
 30. Cagnoni: *Pappa Martin*.
- Juni.**
 16—18. Tummeliten, feeriskådespel med dans och sång från franska orig. »Le petit Poucet» af Frans Hedberg, musik af Rich. Henneberg. 1:a ggn 16/6.

- Maj.** **Djurgårdsteatern.**
 29, 30. Andran: *Stora Mogul*.
 31. Hervé: *Lilla Helgonet* (Denise: frk. A. Petterson).
- Juni.**
 1, 2, 10, 14, 15. Andran: *Stora Mogul* (fru Carlbeck debut. som prinsessan Bengaline).
 4, 16. Hervé: *Lilla Helgonet*.
 5—9, 12. Suppé: *Glada gossar*, operett i 1 akt af Jos. Braun (frk. Salicath deb. i Lieschens rol. 1:a deb.).

Musikal. Akademien.

16. Finska studentkören M. M:s 1:a konsert.

Östermalmkyrkan.

18. Finska studentkören M. M:s 2:a konsert.

Stora teatern gaf sin sista ordinarie representation för detta spelår den 11 Juni, då Adams ännu lockande »Konung för en dag» uppfördes, hvilken opera nu hållit sig uppe i 4 år på repertoaren och snart gifvits hundra gånger under denna tid. I »Carmen» avslutade frk. Almati sitt framgångsrika gästspel och hon är numera engagerad vid operan, hvilken härmed erhållit en välbehöflig förstärkning efter fröken Grabows afgang. »Trumpetaren från Säckingen», hvars första representation troddes skola inträffa under denna speltermin, kommer nu i stället att blifva operans första nyhet efter sommarferierna. Af nyheter under denna månad hafva vi haft fröken Karin Lindsténs första debut såsom Margareta i »Faust», hvarjemte Mefistofeles i Boitos och Gounods samma ämne behandlande operor erhållit nya representanter i hrr Rosén och Söderman. Herr Roséns Mefistofeles i operan af samma namn kan betraktas som ett afgjort framsteg. En sträng kritik i ett par af våra dagliga tidningar har brutit stafven öfver hr R. och klandrat teaterstyrelsen för hans engagemang, men deras dom torde vara väl hård och fäld något i förtid. Hos hr Rosén har man alltid erkänt en stark och vacker röst, musikalisk smak och dramatisk förmåga samt för scenen lämplig figur, men hans talorgan är behäftadt med en skorrning och läspning, som verka mycket störande. Kunde dessa fel bortarbetas, vore enligt vår tanke herr R. en vinst för vår scen; i annat fall — och deri instämma vi med de ofvannämnda tidningarna — torde ej hr Rosén kunna vänta sig en framtid på vår första scen. De nämnda goda egenskaperna hos hr R. i förening med god intonation gjorde sig gällande i denna hans första stora rol, och hans uttal af s framträdde ofta rätt tydligt, utan läspning. Efter denna debut följde samtidigt två andra i »Faust», om vi få begagna detta ord för våra engagerade operasujetters första uppträdande i en ny rol. Herr Söderman, förut innehafvare af Mefistopartiet i Boitos opera, försökte sig nu som Gounods Mefisto, en så mycket svårare uppgift, som denna rol hittills endast gifvits hos oss af herr Willman, hvilken kan täfla med världens förmästa artister i denna rol. Försöket kröntes med ganska god framgång, och med något bättre maskering och större säkerhet efter förnyadt uppträdande i rolen kommer nog herr S. att blifva en acceptabel Mefisto, helst om han äfven kunde tilldela rolen den mimiska och plastiska karakter som i så hög grad utmärkt hans företrädares framställning. Hvad sångpartiet beträffar räcker ej herr Södermans röst till på djupet, hvarjemte en mindre guttural tonbildning skulle gifva den starka stämman ett vackrare uttryck. Fröken Karin Lindstén rönt ganska gynnsamt emottagande vid sin debut som Margareta. Visserligen syntes en smula rampfeber en och annan gång inverka på intonationen, men på det hela taget var fram-

ställningen god så i vokalt som dramatiskt hänseende. Fröken L. eger en mera behaglig än voluminös, jemn och vårdad stämma, hvilken dock, såsom man kunde höra i den mycket fordrande juvelarian, ännu ej har fullt herravälde öfver koloraturen. Balladen om konungen i Thule vilja vi särskildt nämna såsom prof på en behaglig och väl nyancerad framställning. Fröken Lindstén har gjort sina studier för herr Arlberg i Köpenhamn och fru Artôt i Berlin. Så väl i »Mefistofeles» som i »Faust» sköttes de öfriga rolerna af sina förra innehafvare på känt och erkännansvärdt sätt. Teatern stängde sina portar den 15 d:s efter ofvan anförda recettföreställning och dess arbete under nästa spelår tager sin början den 13 Aug. Första representationen börjar enligt spellistan den 15 Aug. med »Wilhelm Tell».

Djurgårdsteatern har haft att framvisa ett par qvinliga debutanter, nämligen en fröken Salicath i Suppés å nyo här upptagna, något föråldrade operett »Glada gossar» samt en fru Carlbeck, född Rosbeck, i Stora Mogul, i hvilken operett hon efterträdte fru Jensen som prinsessan Bengaline. Båda debutanterna hafva rönt ett välvilligt emottagande och både genom sång och spel visat begåfning för scenen, åtminstone i förhållande till de fordringar som ställas på en mindre scen, sådan som den å hvilken de först framträdde.

Feeriskådespelet »Tummeliten» gick den 16 dennes öfver Nya teaterns scen inför fullsatt salong under stort bifall. Hr Josephsons förmåga som arrangör visade sig här i sin fulla glans genom sinnrika och praktfulla anordningar, och äfven dekorationsmålaren hr Grabow och teaterns maskinmästare hade mycken heder af sitt verk. Den gamla sagan är i sin dramatiska form rätt roande och bör locka många fulla hus. De små aktörerna och aktriserna gjorde — liksom äfven de stora — sin sak förträffligt; i främsta rummet den 10-åriga Jenny Askerberg, hvilken i titelrolen visade förvånande säkerhet och sceniska anlag. Med undantag af några vid en premiére lätt förklarliga ojämnheter i spelet och orkestern gick allt förträffligt. Musiken af Rich. Henneberg var väl afpassad och flerstädes, t. ex. i Stöfvelsal-tablån, ganska pikant och anslående.

Den finska studentkören M. M:s konserter i Musikaliska Akademien och Östermalmkyrkan ha varit en verklig triumf för densamma. Sedan Upsalasångens bästa tid hafva vi ej hört något jemförligt med denna körsång af som det tyckes endast valda ungdomsfriska röster. Sällspordt är att finna en sådan kraft och jemnhet i föredraget, en så fin nyansering och naturlig, allt rytmiskt koketteri för sakande och dock färgrik och uttrycksfull framställning. Tenorerna klinga friskt och vackert, mellanstämmorna skötas ytterst vårdadt och basarne göra genom sitt ovanliga djup en mäktig verkan. Af programmets nummer — hvilka å första konserten nästan alla bisserades — må särskildt

framhållas: Reissigers »Olaf Trygvason» med den öfvervåldigande kraftstegringen vid orden »Blev det som storm at höre», »Hvor bliver Ormen lange?», Hermes' »Armaasta erotessa» och folkvisan »Wirran reunall» med det utsökta körackompagnementet och hr Hj. Freys vackra och smakfulla baritonsolo, de andra finska folkvisorna, Svendsens poetiska »Aftenröster», Björneborgsmarschen m. m. Af svenska sånger upptog programmen Södermans »I Bröllopsgården» och O. Lindblads »Stridsbön». Efter sista konserten voro de finska studenterna inbjudna af sina sångarbröder och musikvänner i hufvudstaden till ett aftonsamkväm å Hasselbacken, hvilket, gynnadt af det härligaste väder, blef en sångarfest af lika angenämt som hjärtligt slag med en prägel af broderlig sällhet mellan Orfei söner på ömse sidor om Bottenhafvet. Utrymme saknas till närmare redogörelse härför. Entusiastiskt helsad af en stor folkmängd hemreste de finska sångarna aftonen derpå, åtföljda till Vaxholm af svenska sångare och deltagare i festen.

Från in- och utlandet.

Stora teatern har under säsongen gifvit 223 representationer, 10 konserter, — deraf 7 symfonikonserter, 3 konserter af hr E. o. Th. Ysaye, Em. Sauret och Sal. Smith — 2 soaréer; recetter hafva utgått till teatrarne och hofkapellet samt dram. och musikal. artisternas pensionskassor, till sceniska artisternas understödsfond samt till kör- och balletstaternas understöds-kassor. Vid lyriska scenen ha gästspel gifvits af fröknarna Olga Berghi och Almati och såsom debutanter hafva der uppträdt frökn. Bergenson, Spångberg och Lindstén samt hr Örtengren, Kloed och Bratbost. Nyuppsatta operor äro »Paul och Virginie» samt »Diamantkorset»; efter lång hvila har »Rienzi» blifvit återupptagen. De operor som gifvits under spelåret uppräknas här nedan med uppgift inom parentes om det antal gånger de gått öfver scenen: »Lohengrin» (14), »Carmen» (14), »Diamantkorset» (13), »Paul och Virginie» (12), »Romeo och Julia» (10), »Konung för en dag» (10), »Martha», »Vermländingarne» (8), »Wilhelm Tell», »Mignon», »Leonora» (7), »Don Juan», »Gustaf Vasa», »Friskyttan», »Trollflöjten» (6), »Den Stumma», »Mefistofeles», »Trubaduren» (5), »Profeten» (4), »Aida», »Juddinnan», »Fra Diavolo», »Faust» (3), »Vattendragaren» (2), »Rienzi» (1); »Ballett: Valse af Weber» (4). Å Dramatiska teatern hafva gifvits »Muraren» (3), »Målarn och Modellerna» (2), »Nürnbergerdockan» (4), som äfven uppförts å Stora teatern (2). Recetterna hafva utgått: vid St. teatern för 224 repres. s. a. kr. 312,150:67, vid Dram. teatern för 237 repres. s. a. kr. 183,789:75 summa 495,940:42 (förra årets: a. kr. 495,727:85).

Nya teatern har under säsongen uppsatt: »Vapensmeden» af Lortzing, »Aristoteles» af Hallström, »Nanon» af Genée, »Den lurade Kadin» af Gluck samt

»Kronofogdarne» af Envallson. Vidare har å denna teater gifvits följande musikpjäser: »Pianella», »Corneilles klockor», »Fortunios visa», »Fågel blå», »Lille her-tigen» och »Tiggarestudenten».

Å **Södra teatern** ha gifvits följande operetter: »Stora Mogul» (ny), »Kosack-flickan», »100 Jungfrur», »Theblomma», »En soaré i Kåkbrinken».

Å **Djurgårdsteatern** framträdde i Aug. Millöckers »Gasparone» för första gången.

Konserter hafva gifvits å **Musikal. akademien**: 3 af Filharmoniska sällskapet, 2 af Musikföreningen (en minnesfest öfver L. Norman), 3 af Kristina Nilsson, 3 af fru Menter, 3 af fru Neruda-Norman, vidare af hr. Sauret, Drey-schoek, E. o. Th. Ysaye samt Sal. Smith, en af kapellmäst. Hallén, af fröken Öhrström, herr Strömberg och de engelska klockspelarna och senast af finska sångkören M. M.

Å **Vetenskapsakademiens** hörsal hafva konserterat: frökn. Carlheim-Gyllensköld, Alma Hulterantz, Hedv. Jägerhorn och Marie Wieck samt herr Algot Lange.

Berns' salon har utgjort lokal för konserter af bröderna Ysaye och hr Smith, af frökn. Laurin och Hedvig Sjöberg samt fru Cederberg; vidare af hr Edv. Sjöberg, Aug. och Hj. Meissner samt Gre-villius och af Svenska Dubbelkvartetten.

Kyrkokonserter hafva gifvits af fru Nilsson, hr Ysaye-Smith, fru Axel. de Berg-Löfgren, finska sångkören M. M. samt flere för välgörande ändamål.

Våra operaartister, hvilkas gästspel i London blef inställt, komma i stället att under sista delen af Juni månad gifva operaföreställningar å Dagmarteatern i Köpenhamn. De som deltaga i denna konstresa äro: fru W. Strandberg, frökn. Almati, Andersson, Ek, Karlsohn, hr Ödmann, Sellman, Lundqvist, Forstén, Janzon, Dahlgren, Strömberg, Rundberg, Söderman, Malmjö och Bröderman, hvar-jemte medlemmar af kören och orkestern medfölja. Orkesteranförare är hofkapell-mästaren Nordqvist, regissör och kassör herr Boberg, sufflör hr Djurling. De stycken som skola gifvas äro: »Romeo och Julia», »Paul och Virginie», »Leonora», »Diamantkorset», »Muraren», »Konung för en dag» och »Nürnbergerdockan».

Musikkonservatorium. Vårterminen afslöts d. 31 Maj. Under terminens löpp ha, enligt St. D., följande examina aflagts:

Organistexamen af E. Borgstedt, F. Körling, Ellen Leverin, H. Lindqvist, V. Lund, O. Nilsson, G. Petersson och Elise Samuelsson; kyrko-sångareexamen af ofvan nämnde Borgstedt, Körling och Lindqvist samt af J. Hagström, S. Laurin, A. Lundin, F. Nilsson och A. Olsson; examen för behörighet till musiklärarebefattning vid allmänt läroverk af ofvan nämnde Borgstedt, Körling, Laurin, Lindqvist, Lundin, F. Nilsson och Olsson, samt af K. Bystrom och A. Nilsson; examen för behörighet till musikdirektörstjänst vid militärkår af E. Nützmann och K. Wennström.

Betyg i pianostämning erhöi V. Selander. Stipendier erhöi: C. Almgrén, A. Blix, E. Borgstedt, S. Broman, G. Carlsson, O. Edberg,

C. Fromm, N. Gilljam, Sigrid Hallgren, E. Hjort, Hulda Holmström, Thora Hwass, Matilda Jungstedt, C. Kihlman, Sofia Lindegren, Nina Löwenadler, Helga Ohlsson, Fanny Olsen, G. Petersson, Elsa Posse, F. Ringström, Elin Strandberg och Signe Österberg.

Bergs jetong (för elever i orgelklassen) erhöi Ellen Leverin och Elise Samuelsson.

Konservatoriets jetong tillerkändes afgående eleverna A. Bergström (violin), L. Lundberg (piano) och E. Åkerberg (komposition).

I de vanliga terminsexamina inför läroverksstyrelsen hafva vid innevarande termins slut den nyupprättade teatersko-lans elever deltagit.

Sällskapet för svenska kvartettsången anställer i år ny täflan, hvarom närmare meddelas i annons å sista sidan.

Studentsång. Ömring 30 å 40 medlemmar af Södermanlands-Nerikes nations kvartettsångförening har gjort en konsertturné denna sommar i hembyg-derna. Deras sånganförare är herr Ar-vid Åkerlind. Början gjordes i Nykö-ping och sista konserten var bestämd till den 21 Juni i Södertelge.

Finska student-sångarkören M. M. (»Muntra Musikanter») anlände till Stock-holm med ångfartyget Åbo d. 15:e d:s på middagen. Detta sångarförbund stiftades år 1878 af dess nuvarande diri-gent, magister Gösta Sohlström, sålunda, att en 12-dubbel kvartett (48 man) bland Helsingfors' studentkårs yppersta sångare förenades till en kör i afsigt att höja studentlången i Finland. M. M. synes sålunda motsvara Upsalastudenternas elit-kår O. D. Kören består af 15 första tenorer, 16 andra ten., 17 första basar och 24 andra basar eller jemte solister 74 man. Vice-dirigenter äro v. härads-höfdingen Oscar Mechelin och kapellmä-staren Robert Kajanus. Såsom solister vid kören fungera operasångaren Hjalmar Frey och v. härads-höfdingen R. Vuorio.

Fashionable news. Fröken M. Lau-rin vid Kgl. teatern har i dagarna ingått äktenskap med posttjenstemannen Tom Gelhaar, och fröken Math. Grabow för-lofvat sig med löjtn. vid Svea garde greve C. E. Taube.

Utmärkelser. Medaljen Litteris et artibus har tilldelats musikläraren i Visby Wilhelm Söhrling, och Musik. Akademiens bibliotekarie, F. A. Cronhamn, har erhållit riddarteeknet af rumäniska Kroneorden.

Svenska musikkonstnärinnor i Paris. Å en soaré hos sånglärarinnan fru La-borde, då en slags uppvisning af hennes elever egde rum, har fröken Öhrström nyligen låtit höra sig och väckt mycket bifall. Vid detta tillfälle gäfvos tre kom-positioner af *Mme Lago*, »L'hirondelle», »Baccarolle», och »Mélodies suédoises», hvilka vunno mycket erkännande. Ton-sättarinnan (professorskan Laura Netzel från Stockholm, hvilket nu är allmänt känt) är äfven skicklig pianist och ac-kompagnerade sjelf sångerna. Fröken

Öhrström har infövat Margaretas parti i Faust och fått löfte att sjunga det inför Gounod i egen person. Fröken *Bergenson* föredrog vid samma tillfälle en aria ur Massenets »Cid» och rönt en välförtjent uppmuntran. Den begåfvade tonsättarinnan *Valborg Aulin*, som studerar i Paris, lär nyligen ha hemsändt 2 satser af en orkestersuite, benämnd »Scènes parisiennes». Den första af dessa målar gatulifvet i världsstaden, den andra en fest i Trocadero. Fröken A. kommer äfven nästa år, säges det, att få innehafva Jenny-Lindska stipendiet, 3,000 kronor.

Orkestermusik i det fria utföres under sommaren i Berns' salong af dir. A. Meissners orkester, i Strömparterren af en 42 man stark orkester under kapellm. Hennebergs ledning, i Blanchs kafé af kgl. Svea lifgardes musikkår, anförd af hr O. Herrman, å Mosebacke af Wienerdamkapellet Mann (10 damer, 4 herrar), direktis fröken Emma Pleil. På Hasselbacken spelar 2:a Lifgardets musikkår, och i början af månaden har Vestgöta regementes musikkår under dir. Kuhlau alternerat med denna och äfven gifvit saker för ensamt stråkorkester.

Pristäflan.

Till den pristäflan för flerstämmiga kompositioner för mansröster, som Sällskapet för Svenska kvartettsångens främjande jemväl innevarande år beslutit anordna, inbjudas härigenom svenska tonkonstnärer att deltaga enligt följande bestämmelser:

Sällskapet förbehåller sig uteslutande egande- och förlagsrätt till de arbeten, hvilka blifva prisbelönade; och få dessa, intill dess de blifvit af trycket utgifna, icke utan särskildt medgifvande af Sällskapets styrelse offentlig uppföras.

Till täfningen ingifven komposition, som befinnes vara i enahanda eller liknande form förut från trycket utgifven, varder från täfningen utesluten. Sällskapet förbehåller sig äfven rätt att till belopp, hvarom öfverenskommelse kan träffas, inköpa till täfningen inkomna, icke prisbelönade kompositioner.

För täfningen äro tre pris utsatta, nemligen: ett första pris å 150 kronor, ett andra pris å 75 kronor samt ett tredje pris å 50 kronor, dock att första priset företrädesvis kommer att tilldelas en komposition af större omfång.

Såsom prisdomare fungera enligt benäget åtagande:

Herr Landshöfdingen m. m. G. Wennerberg,

Herr Musikdirektören m. m. F. A. Friberg samt

Herr Director musices m. m. I. Hedenblad.

Kompositionerna skola före den 1 nästkommande November insändas till Sällskapets sekreterare vice Häradshöfdingen Friherre Erik von Otter (adress Linnégatan 25, Stockholm), och skola kompositionerna på titelbladet vara försedda med tydligt skrifvet motto, deraf afskrift skall finnas å ett medföljande försegladt kuvert, innehållande kompositörens namn och fullständig adress.

Resultatet af täfningen bekantgöres i denna tidning, hvarefter kompositioner, som icke erhållit pris eller blifvit af Sällskapet inköpta, äro att afhämta hos Sällskapets sekreterare.

Stockholm den 24 Maj 1886.

Styrelsen.

Djurgårdsteaterns direktion har inköpt uppföranderätten i Stockholm till operetten »Josephine, såld af sina systrar», med text af P. Ferrier och F. Carré, musik af Victor Bayer, hvilken operett i början af detta år, såsom vi nämnt, vid dess premiär på Bouffes-Parisiens vann bifall för sin lifliga, melodiosa musik.

Theodor Björkstén lär enligt enskildt meddelande från Paris i början af månaden undertecknat ett mycket förmånligt kontrakt med impressarion Maurice Strakosch.

Fröken Eva Edström, bördig från Sundsvall, elev af fru Backer-Gröndahl och förut af Ludv. Norman, har gjort en lyckad debut som pianist i Kristiania å en konsert som gafs af violoncellisten Moritz Blodek. Hon spelade vid detta tillfälle »B-moll-scherzo» och »étude» af Chopin, Bachs preludium i A-moll och Schumanns »Vogel als Prophet» samt berömmes för väl utvecklad teknik, kraftigt och vackert anslag samt ett varmt musikaliskt föredrag.

Kristina Nilsson har ingått förlofning med greffe Casa Miranda, en högättad spanior, som i Paris varit korrespondent till spanska tidningar under namnet Angel de Miranda. Han är fader till Kristina Nilssons adoptivdotter, fröken Rosalia Miranda, som följde henne på hennes besök i Skandinavien förlidna året. Kr. Nilsson säges ha afslutit kontrakt med impressarion Strakosch rörande sin sista turné som skulle begynda den 15 Okt. och räcka till den 15 April nästa år. Hon skall under denna uppträda i Warschau, Riga, Petersburg, Moskva, Pest, Konstantinopel, Bukarest, Wien, München, Genève, Madrid, Lissabon, Bordeaux,

Marseille, Lyon, Paris och flere andra städer. Hennes bröllop lär emellertid firas i London redan denna månad.

Joh. Eltblads tillämnade gästspel på kgl. operan måste inställas emedan han i Wien insjuknade i maginflammation. Enligt bref från honom hoppas han emellertid få sjunga i Sverige instundande höst.

Fröken Anna Klemming, en ung svensk sängerska, elev af konservatoriet och sedan i Köpenhamn af Fritz Arlberg, har med bifall låtit höra sig derstädes.

Paris. Stora teatern har återupptagit Saint-Saëns opera »Henri VIII» med M.me Caron i drottningens parti. — Opéra Comique har likaledes gjort en repris med Gounods »Le médecin malgré lui» och förbereder en 1-akts-opera »Le Signal» med musik af Paul Puget.

Adelina Pattis bröllop med Nicolini firades fredagen den 11 Juni med stor högtidlighet å Craig y Nos. Lördagen förut hade hon sjungit i Albert Hall inför ett auditorium af 20,000 personer. På måndagen reste hon, åtföljd af ett tjugotal bröllopsgäster, till sitt slott. På färden begagnades en waggon som prinsen af Wales brukar använda. Två dagar derefter egde den civila ceremonien rum i Swansea. Enligt kontraktet disponerar hvarje kontrahent sin förmögenhet, hvilken, om Adel. Pattis slott, juveler och konstsaker undantagas, är lika stor å ömse sidor. Den religiösa vigseln egde rum i d'Ynyseedwyns landliga kyrka, hvarefter följde en lysande middag på slottet. I dess park bespades 400 slottets underhållande; omkring 1,000 af traktens barn undfagnades med te och bakelser samt en penninggåfva. På qvällen afbrändes ett fyrverkeri och på bergen omkring hade traktens befolkning, som afgudar slottets egarinna, upptändt jettebål till dagens firande.

Wien. Efter »Figaros bröllops» 100-årsjubileum här uppfördes Mozarts »Cosi fan tutte», hvilken 1890 firar sin 100-åriga tillvaro. Operan, som senast gafs i Wien 1883, utfördes med mycken omsorg och vann lifligt erkännande.

Svensk Musiktidning 1886

utgifves efter samma plan som förut, försedd med **porträtter, notillustrationer** och **musikpremie** af värdefull, lätt utförbar pianomusik. •Pris 6 kr. för hel årgång (20 nummer), 30 öre pr lösnnummer. Premien tillfaller blott helårsprenumeranter. Prenumeration sker i Stockholm å tidningens **expedition**: Klara Vestra kyrkogata 19, **hvarifrån den hemsändes**, hos **Al. d'Aubigné, Gust. Adolfs torg 8** samt hos hrr musik- och bokhandlare eller å de större tidningskontoren; för landsorten **hållt å posten** eller i bokhandeln. Annonspriset är 10 öre petitraden; betydlig rabatt lemnas för stående annons i flere nummer.

Frans J. Huss.

Redaktör och utgivare.

Af O. D. Winge's Harmonilära

(Jemte exempel- och arbetsbok) fins till salu hos undertecknad ett mindre parti till nedsatt pris af 5 kr. pr exemplar.

Fru **S. Winge**
Klara Södra Kyrkogata N:o 11
in på gården nedra botten
till venster.

Skol-, salong- & kapellorglar å Kr. 75—80 o. s. v. till Kr. 200—300 och högre priser, rekommenderas hos mina ärade landsmän och landsmaninnor. NB. prisbelönta fabrikater; svenska, norska & amerikanska intyg föreligga. Vackra illustrationer etc. sändas på begäran. **Er. Blomgren. Christiania.**

INNEHÅLL: Ur J. A. Josephsons dagbok. (forts.) — Musikaliska nöjen i Norrköping från länge svunna tider. (forts.) — Stockholms teatrar. — Sångarutflykt. — Till våra prenumeranter. — Från Scenen och Konserteralen. — Från in- och utlandet. — Annonser. — Bilaga: Pianostycken af Adr. Dahl.